

๒๙

ควา ม ชั่ว
แม้ เล็ก น้อย ไม่ ควร ทำ

ผู้ไม่มีกิเลสจุนเนิน
มีปกติแสวงหาความสะอาดอยู่เป็นนิตย์
บาปประมาณเท่าขนทราย
จะปรากฏแก่เขาประดุจเท่ากลีบเมฆ

ความชั่วแม้เล็กน้อยไม่ควรทำ

๒๖๐

การประพฤติปฏิบัติธรรมด้วยการหมั่นทำใจหยุดนิ่งที่ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของนักสร้างบารมี การที่เราเกิดมาในแต่ละภพแต่ละชาติ จุดมุ่งหมายสูงสุดของ ชีวิตคือการไปสู่อายตณนิพพาน ด้วยการหยุดใจในกลาง พระธรรมกายไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเข้าไปถึงกายที่สุด คือ กายธรรมอรหัต ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต โดยไม่ถอนถอยเลย เพิ่มพูนความบริสุทธิ์บริบูรณ์ขึ้นไปทุกๆ วัน แต่กว่าจะเข้าถึงจุดนี้ได้ต้องอาศัยบุญบารมีที่สั่งสมมาอย่างยิ่งยวด อีกทั้งความเพียรอันกลั่นกล้ำ ไม่ท้อแท้ใจในการสร้างบารมีและ ในการประพฤติปฏิบัติธรรม ดังนั้นในภพชาตินี้ เราต้องเพิ่มเติม บุญบารมีของเราให้แก่กล้ายิ่งขึ้นไป โดยตั้งใจปฏิบัติธรรม ให้ดีกันทุกๆ คน

มีวาระพระบาลีที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อุปลิมฺมบุปฺผชาดก ความว่า

“อนงฺคณสฺส โปสสฺส

นิจจํ สฺจุจฺจเวสินฺ

วาลคฺคฺมตฺตํ ปาปสฺส

อพฺภกามตฺตํ ขายติ

ผู้ไม่มีกิเลสจุจเนน มีปกติแสวงหาความสะอาดอยู่ เป็นนิตย บาบประมาณเท่าชนทราย จะปรากฏแก่เขา ประดุจเท้ากลีบเมฆ”

ความชั่วแม้เล็กน้อยไม่ควรทำ

๒๖๑

พระคาถาทีก้าวข้างต้นนี้ เป็นถ้อยคำที่บ่งบอกว่า ในหัวใจของนักสร้างบารมีที่เกิดขึ้นมาเพื่อสร้างบารมีนั้น ทุกลมหายใจย่อมมีแต่ความปรารถนาที่จะทำความบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง และจะไม่ยอมทำบาปอกุศลแม้เพียงเล็กน้อย เพราะตระหนักดีว่าบาปแม้เพียงเล็กน้อยย่อมเป็นมลทินของใจ อันจะทำให้เห็นจำกัดรู้ไม่บริสุทธิ์ผ่องใส เมื่อมีสภาวะจิตใจที่เข้มแข็งเบิกบานเช่นนี้ บัณฑิตผู้มีปัญญาเห็นประจักษ์ จึงทำความดีได้ง่าย และทำความชั่วได้ยาก ในทางตรงกันข้าม คนชั่วผู้มีจิตใจฝักใฝ่แต่บาปอกุศล ย่อมจะทำความชั่วได้ง่าย ทำความดีได้ยาก

การดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่เราจะต้องพบกับผู้คน อีกทั้งการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยบัณฑิตไม่ต้องตำหนิตติเตียนนั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง แต่หากผู้ใดได้รับคำตำหนิจากบัณฑิต แล้วนำข้อคิดเหล่านั้นมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ย่อมจะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง ดังเช่นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วในสมัยที่พระลัมมาลัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่

*ในครั้งนั้นพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่วัดพระเชตวัน มี

ความชั่วแม้เล็กน้อยไม่ควรทำ

๒๖๒

พระสาวกรูปหนึ่ง หลังจากที่เรียนกัมมัฏฐานแล้ว ได้ปลีกตัว
ปลีกเร้นออกเดินทางหาที่สงบเพื่อบำเพ็ญเพียร แสวงหาความ
หลุดพ้น ตามโอวาทของพระบรมศาสดา

พระภิกษุทั้งหลายในสมัยพุทธกาล หลังจากที่ได้ศึกษา
คันถธุระแล้ว โดยส่วนมากหรือเกือบทั้งหมด จะพากันออกไป
บำเพ็ญเพียรกันตามป่าเขาลำเนาไพร เพื่อทำวิปัสสนาธุระ
พระศาสดาจะประทานโอวาทต่างๆ ว่า “นั่นเรือนว่าง นั่นลอมฟาง
นั่นโคนไม้ เธอจงยังความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้ถึงพร้อมเถิด”

เมื่อได้รับโอวาทดังนี้แล้ว พระภิกษุรูปนั้นก็เช่นกันท่าน
ได้ออกจากพระเชตวัน เดินทางไกลจนมาถึงป่าแห่งหนึ่งที่มี
ทุกสิ่งทุกอย่างพร้อมบริบูรณ์ เหมาะสมที่จะเป็นสถานที่บำเพ็ญ
เพียร ป่านี้อยู่ในโกศลรัฐ ท่านจึงตัดสินใจอาศัยป่านั้นบำเพ็ญ
เพียรตลอดมา

วันหนึ่ง ท่านเดินไปที่สระบัว เพื่อนำน้ำมาไว้ฉันไว้ใช้
ตามปกติเช่นทุกวัน ช่วงนั้นเป็นช่วงที่ดอกบัวกำลังชูช่อบาน
สะพรั่งรายเรียงสวยงามเต็มสระ และตรงที่ท่านยืนอยู่ได้ลมพоди
ท่านจึงยืนสูดกลิ่นดอกบัวนั้นอย่างเต็มที่ สถานที่นี้มีเทวดา
ประจำป่า ได้เห็นข้อวัตรปฏิบัติของท่านมานาน จนเกิดความ
เลื่อมใสศรัทธา ครั้นเห็นกิริยาอาการเช่นนั้น ก็คิดว่า พระคุณเจ้า

ความชั่วแม้เล็กน้อยไม่ควรทำ

๒๖๓

บำเพ็ญเพียรมานาน ตอนนี้กำลังปล่อยใจเคลิบเคลิ้มไปกับสิ่งไร้สาระ เราจะให้คติเตือนใจแก่พระคุณเจ้าให้ท่านได้คิด คัดดังนี้แล้ว จึงปรากฏกายให้ท่านเห็น และกล่าวขึ้นว่า “ที่ท่านยืนสุดตมกลืนเช่นนี้ ท่านได้ชื่อว่าเป็นผู้ขโมยกลืน เพราะท่านคิดว่ากลืนนี้ดีจริงหนอ ความคิดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของความขโมย”

พระภิกษุได้ฟังเพียงแค่นี้ รู้สึกสลดใจมาก จึงเดินทางกลับพระเชตวัน เข้าไปถวายบังคมพระศาสดา พระองค์ทอดพระเนตรเห็นก็ตรัสถามว่า “ภิกษุ หลังจากที่คุณเรียนกันมีกฎฐานแล้ว เธอไปอยู่ที่ไหนมา” ภิกษุนั้นกราบทูลว่า “ข้าพระองค์ไปอยู่ป่าในโกศลรัฐ ถูกเทวดาตนหนึ่งที่ป่าทำให้ข้าพระองค์สลดใจ จึงเดินทางกลับมา พระเจ้าข้า” จากนั้นได้ทูลเล่าเรื่องราวทั้งหมด พระองค์สดับดังนั้นแล้ว ก็ตรัสว่า “ภิกษุ ไม่ใช่มีแต่เธอเท่านั้นที่ดมดอกไม้แล้ว ถูกเทวดาตัดพ้อให้สลดใจ แม้บัณฑิตในกาลก่อนก็เคยถูกเทวดาทำให้สลดใจมาแล้วเหมือนกัน” เมื่อภิกษุนั้นทูลอ่อนวอนให้ตรัสเล่า พระองค์จึงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าว่า

ชาติหนึ่งที่พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพราหมณ์อาศัยอยู่ในแคว้นกาลสี เมื่อเติบโตได้ศึกษาศิลปวิทยาที่เมืองตักกิลิลา ครั้นเรียนจบแล้ว ได้เดินทางกลับบ้านเกิดเมืองนอน ความคิดของผู้มีบุญนี้ เมื่อเห็นเหตุการณ์อะไรก็ตามที่คนอื่นไม่คิด แต่ท่านคิด

ความชั่วแม้เล็กน้อยไม่ควรทำ

๒๖๔

คือเมื่อท่านเห็นการอยู่ครองเรือนของฆราวาส ก็คิดว่า ฆราวาสวิสัยนี้เป็นทางคับแคบ เป็นทางมาแห่งทุกข์ เห็นโทษภัยของการอยู่ครองเรือน จึงตัดสินใจสละความสุขสบายทางโลก ออกบวชเป็นดาบส เข้าไปอยู่ในป่า ซึ่งใกล้ๆ ที่พักของท่าน มีสระที่เต็มไปด้วยบัวกำลังบานสะพรั่งส่งกลิ่นหอมหวล

วันหนึ่ง ท่านเดินลงไปใกล้ๆ สระ ยืนอยู่ใต้ลมเพื่อสูดกลิ่นของดอกบัวเหล่านั้น ครั้นนั้น มีเทพธิดาซึ่งอาศัยอยู่บริเวณนั้นปรารถนาจะให้ดาบสสลดใจ จึงปรากฏกายให้เห็น แล้วกล่าวกับดาบสพระโพธิสัตว์ว่า “ดูก่อนท่านผู้เชื่อกับด้วยเรา การที่ท่านตั้งอกตั้งใจสูดดมดอกบัวที่เขาไม่ได้ให้แต่อย่างใด เท่ากับว่ากำลังทำองค์แห่งการขโมยให้เกิดขึ้น คือท่านเป็นผู้ขโมยกลิ่น”

พระโพธิสัตว์ฟังคำกล่าวของเทพธิดา เกิดความประหลาดใจว่า เพียงแค่การที่เราดมกลิ่นเช่นนี้ จะเป็นการขโมย ได้อย่างไร จึงเอ่ยถามว่า “ตัวเราเองไม่ได้ลักดอกบัว ไม่ได้เด็ดดอกบัว แม้แต่ดอกเดียว เพียงแค่เรายืนอยู่ที่ใกล้ๆ เพื่อสูดกลิ่นเท่านั้น เหตุไรจึงหาว่าเราเป็นผู้ขโมยเล่า” ขณะเดียวกันนั่นเอง มีชายคนหนึ่งมาที่สระบัว แล้วเดินลงไปขุดเหง้าบัว และเด็ดดอกบัว ในสระนั้น พระโพธิสัตว์เห็นดังนั้นจึงกล่าวว่า “ชายคนนี้ได้ขุดเหง้าบัว เด็ดดอกบัว ได้ทำลายความสวยงามของสระบัว ทำไมท่านไม่ต่อว่าเขาเล่า”

ความชั่วแม้เล็กน้อยไม่ควรทำ

๒๖๕

เทพธิดาปรารถนาจะให้ข้อคิดแก่พระโพธิสัตว์ เพื่อให้พระดาบสผู้ทรงศีลได้สงวนเวลาไว้สำหรับการบำเพ็ญเพียร ไม่ต้องมาเสียเวลากับเรื่องนอกตัวเหล่านี้ จึงกล่าวเหตุที่ตนเองพูดเช่นนั้นกับพระโพธิสัตว์ว่า “ชายผู้นี้ทำกรรมหยาบช้า ชีวิตของเขาเปราะเปื้อนด้วยบาป เต็มไปด้วยมลทินทุกวัน ข้าพเจ้าจึงไม่จำเป็นต้องพูดกับชายผู้นั้น แต่ตัวท่านนี้เป็นผู้ทรงศีล เป็นผู้แสวงหาความหลุดพ้น ทำตนให้หมดสิ้นจากอาสวกิเลสทั้งปวง ชีวิตของท่านเต็มไปด้วยความบริสุทธิ์ กรรมไม่ดีแม้เพียงเล็กน้อยย่อมไม่ควรที่จะแปดเปื้อนท่าน บาปแม้เพียงเล็กน้อยเท่าขนทราย ย่อมปรากฏแก่ท่านเท่ากับกลีบเมฆก้อนใหญ่ทีเดียว”

พระโพธิสัตว์ได้ฟังถ้อยคำนั้น แทนที่จะนึกตัดพ้อต่อว่า เทพธิดา กลับนึกใจคิดว่า “จริงอย่างที่นางกล่าวทีเดียว ชีวิตสมณะของเราไม่ควรที่จะมาเสียเวลากับสิ่งที่ไร้สาระเช่นนี้ กรรมแม้เพียงเล็กน้อยที่บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายติเตียน เราไม่ควรทำ แม้เราเองก็เป็นนักบวชที่ต้องการจะออกจากทุกข์ ฉะนั้น เราควรที่จะหลีกเลี่ยงกรรมนั้นเสียให้ห่างไกล”

เมื่อนึกใจคิดได้ดังนี้ พระโพธิสัตว์ได้กล่าวขอบคุณ เทพธิดาว่า “ข้าแต่ท่านผู้เป็นบัณฑิตผู้ควรบูชา คำพูดของท่านทำให้เราได้ข้อคิดมากมาย ตัวท่านนี้เป็นผู้ที่รู้จักเราอย่างแท้จริง และเป็นผู้ที่อนุเคราะห์เราโดยแท้ ข้าแต่ท่านผู้ควรบูชา ขอท่าน

ความชั่วแม้เล็กน้อยไม่ควรทำ

๒๖๖

จึงซื้อบัพพรวงของเราอีกเถิด ถ้าเห็นว่ายังมีการกระทำอันใดที่ไม่เหมาะสม เราพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง”

เทพธิดาได้ฟังคำของพระดาบสโพธิสัตว์แล้ว เกิดความชื่นชมยินดีว่า ดาบสผู้นี้เป็นบัณฑิตอย่างแท้จริง เมื่อได้รับคำเตือนก็ไม่โกรธ และตอบว่า “ท่านสมณะ ตัวท่านเองนั่นแหละที่รู้กรรมที่จะนำท่านไปสู่จุดหมาย อันเป็นเหตุไปสู่สุคติเข้าถึงพรหมโลก” ครั้นพระศาสดาตรัสพระธรรมเทศนาจบ ภิกษุเหล่านั้นก็ได้บรรลุลหรรณกายโสดาบัน เป็นพระอริยบุคคล ผู้ไม่แปรเปลี่ยนด้วยบาปอีกต่อไป

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ชีวิตของผู้ที่ตั้งใจสั่งสมความบริสุทธิ์ให้กับตนเอง ดังเช่นนักสร้างบารมีทั้งหลายในกาลก่อน บาปอกุศลหรือกรรมที่บัณฑิตติเตียนแม้เพียงเล็กน้อย ก็ไม่สมควรที่จะกระทำอีก พวกเราก็เช่นเดียวกัน ชีวิตเราเป็นชีวิตของผู้รู้ผู้บริสุทธิ์ จิตใจของเราต้องมีแต่บุญกุศลเท่านั้น บาปอกุศลหรือสิ่งที่ไม่ดีไม่เหมาะสม เราอย่าไปทำ พยายามประคับประคองชีวิตของเราให้อยู่บนเส้นทางของความบริสุทธิ์ บริบูรณ์ เราจะได้มีแต่ความสุขกันทุกๆ คน

